

Granskning av hur barnens rättigheter tas tillvara i Huddinge kommun

Granskningsrapport 2017:4

Huddinge kommun

KPMG AB

2017-10-23

Antal sidor 21

Huddinge kommun

Granskning av hur barnens rättigheter tas tillvara i Huddinge kommun

KPMG AB

2017-10-23

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	1
2	Inledning/bakgrund	3
2.1	Syfte och revisionsfråga	3
2.2	Avgränsning	4
2.3	Revisionskriterier	4
2.4	Ansvarig nämnd	4
2.5	Projektorganisation/granskningsansvariga	4
2.6	Metod	4
3	Resultat av granskningen	4
3.1	FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen)	5
3.2	Barnkonventionen och Huddinge kommun	6
3.3	Budget och mål	8
3.4	Verksamhetsplaner	9
3.5	Metoder för att göra barnen delaktiga	10
3.6	Utbildning	13
3.7	Samordning av barnrättsfrågor inom kommunen och med externa aktörer	14
3.8	Handlingsplaner för likabehandling och mot kränkningar	17
3.9	Kommunens förberedelser för att barnkonventionen ska bli lag, utvecklingsarbete	18
4	Slutsats och rekommendationer	18

Huddinge kommun

Granskning av hur barnens rättigheter tas tillvara i Huddinge kommun

KPMG AB

2017-10-23

1 Sammanfattning

Under 2009 granskade revisionen Huddinge kommuns efterlevnad av FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen). I revisionsrapporten redogjordes för vad barnkonventionen innebar för Sveriges kommuner och hur man inom Huddinge kommun hanterade frågor som rör barn. Revisionsrapporten utmynnade i ett antal förbättringsförslag till miljö- och samhällsbyggnadsnämnden, socialnämnden, bostadsbolaget Hüge och de övriga nämnderna.

Intresset för barnrättsfrågor och barnkonventionen har under de senaste åren ökat. Detta avspeglas bland annat i Rädna barnens årliga rapport om barnfattigdom och debattartiklar från Barnombudsmannen och ideella föreningar och flera kommuner har inrättat en lokal barnombudsman/barnsamordnare. Ytterligare en viktig händelse är att regeringen förra året la fram ett förslag om att barnkonventionen ska bli lag och den föreslås träda i kraft år 2020.

Utifrån ovanstående har vi av Huddinge kommuns revisorer fått i uppdrag att genomföra en fördjupad granskning om hur barns rättigheter tas tillvara i Huddinge kommun. Uppdraget ingår i revisionsplanen för 2017.

Vår översiktliga bedömning är att Huddinge kommun aktivt arbetar för att leva upp till de krav som anges i barnkonventionen och delar av kommunen har påbörjat ett formaliserat förberedelsearbete inför att barnkonventionen förväntas bli svensk lag 2020.

Vi gör också bedömningen att Huddinge kommun i det närmaste har uppfyllt de rekommendationerna som gavs efter den granskningen som genomfördes på samma ämne 2009.

För att fortsätta stärka barnets rättigheter i kommunens arbete rekommenderar vi att:

- kommunstyrelsen säkerställer att barnrättsfrågan tydliggörs i centrala styrdokument.
- att alla nämnder som fattar beslut som påverkar barn använder checklistor.
- granskade nämnder regelbundet genomför utvärderingar av beslut som berör barn för att säkerställa barnets delaktighet och att det syns i beslutsformuleringar, i enlighet med artikel 12 i barnkonventionen.
- kultur- och fritidsnämnden fortsätter med kontinuerliga utvärderingar av hemsidan *Ung Huddinge* så att den lever upp till sin fulla potential och att barn och unga får vara delaktiga i arbetet med hemsidan.
- kommunen genomför en grundläggande utbildningsinsats för all personal, alla politiker samt för personal i bostadsbolaget Hüge i samband med att barnkonventionen förväntas bli svensk lag 2020.
- kommunstyrelsen säkerställer att utbildning om rättigheterna i barnkonvention är en del av introduktionen för all ny personal i Huddinge kommun.
- ansvariga nämnder bör säkerställa att personal i myndighetsutövande verksamheter får en fördjupad utbildning om barnets rättigheter kontinuerligt.

Huddinge kommun

Granskning av hur barnens rättigheter tas tillvara i Huddinge kommun

KPMG AB

2017-10-23

- kommunstyrelsen säkerställer att samordningsarbetet kring barnrättsfrågor fortsätter att utvecklas och stärkas inom kommunen.
- övriga nämnder/förvaltningar tar del av de erfarenheter som kommer fram i social- och äldreförvaltningens omställningsarbete kring att barnkonventionen förväntas bli svensk lag 2020.

Huddinge kommun

Granskning av hur barnens rättigheter tas tillvara i Huddinge kommun

KPMG AB

2017-10-23

2 Inledning/bakgrund

Under 2009 granskade revisionen Huddinge kommuns efterlevnad av FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen). I revisionsrapporten redogjordes för vad barnkonventionen innebar för Sveriges kommuner och hur man inom Huddinge kommun hanterade frågor som rör barn. Revisionsrapporten utmynnade i ett antal förbättringsförslag till miljö- och samhällsbyggnadsnämnden, socialnämnden, bostadsbolaget Hüge och de övriga nämnderna.

Intresset för barnrättsfrågor och barnkonventionen har under de senaste åren ökat. Detta avspeglas bland annat i Rädda barnens årliga rapport om barnfattigdom och debattartiklar från Barnombudsmannen och ideella föreningar och flera kommuner har inrättat en lokal barnombudsman/barnsamordnare. Ytterligare en viktig händelse är att regeringen förra året la fram ett förslag om att barnkonventionen ska bli lag och den föreslås träda i kraft år 2020.

Utifrån ovanstående har revisorerna i Huddinge kommun beslutat att en fördjupad granskning inom detta område bör genomföras. Uppdraget ingår i revisionsplanen för 2017.

2.1 Syfte och revisionsfråga

Granskningens syftar till att belysa och bedöma i vilken utsträckning kommunstyrelsen och berörda nämnder arbetar för att leva upp till de krav som anges i barnkonventionen avseende barnets rättigheter. Inom ramen för granskningen ska också bedömas hur kommunen rustar sig inför att barnkonventionen ska få status som svensk lag.

Granskningen ska besvara följande revisionsfrågor:

- Hur agerar kommunen för att förverkliga barnkonventionen och stärka rättigheterna för de mest utsatta barnen?
- Hur lyfts barnrättsfrågor fram i kommunens verksamhetsplan och andra styrdokument?
- Hur prioriterat är barnets rättigheter när budgeten läggs?
- I vilken utsträckning används checklistor vid beslut, för att säkra att barnrättsperspektivet tillgodoses?
- Har kommunen metoder för att systematiskt samla in information om barn och deras erfarenheter?
- Vilken utbildning om barnkonventionen har kommunens ledning och personal fått?
- På vilka sätt kan barn och unga få inflytande på beslut i kommunen?
- Finns behov att utveckla samordningen av barnrättsfrågor i kommunen?
- Finns det strukturer i kommunen för att samarbeta med organisationer som arbetar för barnets rättigheter?
- Hur följs handlingsplaner för likabehandling och mot kränkningar upp?

Huddinge kommun

Granskning av hur barnens rättigheter tas tillvara i Huddinge kommun

KPMG AB

2017-10-23

2.2 Avgränsning

Granskningen omfattar kommunstyrelsen och berörda nämnder.

2.3 Revisionskriterier

Vi har bedömt om verksamheten uppfyller:

- FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen)
- Interna styrdokument såsom mål och budget, verksamhetsplan samt riktlinjer och rutiner

2.4 Ansvarig nämnd

Granskningen avser kommunstyrelsen.

2.5 Projektorganisation/granskningsansvariga

Granskningen har utförts av Emma Garpenholt, *projektledare*, tillsammans med Patrik Hellberg, *projektmedarbetare*, under ledning av Andreas Endredi, *kundansvarig*.

2.6 Metod

Granskningen har genomförts genom:

- Dokumentstudier i form av:
  - Ernst & Youngs revisionsrapport från 2009, "Granskning av barnkonventionens efterlevnad" samt svar på missivbrev från respektive nämnd
  - Budget och mål
  - Verksamhetsplaner från nämnderna
  - Metodhandbok för barnkonsekvensanalyser
  - Övriga styrdokument
- Intervjuer/avstämningar med berörda tjänstemän och politiker

3 Resultat av granskningen

I följande avsnitt presenteras resultatet av vår granskning om hur barnens rättigheter tas tillvara i Huddinge kommun och i vilken utsträckning kommunstyrelsen och berörda nämnder arbetar för att leva upp till de krav som

Huddinge kommun

Granskning av hur barnens rättigheter tas tillvara i Huddinge kommun

KPMG AB

2017-10-23

anges i barnkonventionen. Har vi några kommentarer eller rekommendationer återges dessa sist i respektive avsnitt. Sammanfattande slutsatser och svar återges i avsnitt 4.

3.1 FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen)

Barnkonventionen antogs av Förenta nationens (FN) generalförsamling 1989.

Redan innan barnkonventionen antogs omfattades barn av andra internationella överenskommelser, exempelvis FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna. Trots detta konstaterade FN att barn är en extra utsatt grupp och en konvention togs fram för att stärka barnets rättigheter ytterligare. Därutöver har kvinnor och personer med funktionsnedsättningar av FN bedömts vara extra utsatta grupper i världen och även här har specifika konventioner tagits fram; kvinnokonventionen antogs 1979 och konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättningar antogs 2006.

Idag har nästan alla länder (förutom USA) ratificerat barnkonventionen vilket innebär att länderna är bundna att folkrättsligt förverkliga bestämmelserna däri. Sverige ratificerade barnkonvention 1990 och var en av de första att göra detta. När Sverige antar internationella överenskommelser är tillvägagångssättet att den gällande rätten transformeras, det vill säga att lagarna skrivs om så att de stämmer överens med den antagna konventionen.

Revisionsfrågorna i denna granskning speglar de fyra huvudprinciperna i barnkonventionen. När man läser barnkonventionen ska man läsa den med huvudprinciperna "som glasögon".

- **Artikel 2** handlar om barns lika värde och rättigheter och att ingen får diskrimineras. Barnkonventionen gäller för alla barn som befinner sig i ett land som ratificerat den.
- **Artikel 3** handlar om att barnets bästa ska komma i främsta rummet i alla åtgärder som rör barnet. "Barnets bästa" är konventionens grundpelare och har analyserats mer än något annat begrepp i barnkonventionen. Vad som bedöms vara barnets bästa måste avgöras i varje enskilt fall med hänsyn till barnets egen åsikt och erfarenhet.
- **Artikel 6** handlar om att varje barn har rätt till liv, överlevnad och utveckling. Det handlar inte enbart om fysisk hälsa utan också om den andliga, moraliska, psykiska och sociala utvecklingen.
- **Artikel 12** lyfter fram barnets rätt att uttrycka sina åsikter och få dem beaktade i alla frågor som berör honom eller henne. När åsikter beaktas ska hänsyn tas till barnets ålder och mognad.

Regeringen beslutade 2013 att initiera en utredning med uppdraget att kartlägga hur tillämpningen av lagar och andra föreskrifter stämmer överens med bestämmelserna i barnkonventionen. Utredaren fick även i uppdrag att analysera och redovisa vilka för- och nackdelar en inkorporering av barnkonventionen i svensk rätt skulle medföra. 2015 utvidgades utredningen till att även ta fram ett förslag till en lag om inkorporering av barnkonventionen.

Huddinge kommun

Granskning av hur barnens rättigheter tas tillvara i Huddinge kommun

KPMG AB

2017-10-23

I mars 2016 lämnade barnrättsutredningen sitt betänkande, *Barnkonventionen blir svensk lag*¹. Kartläggningen visar en del brister när det gäller genomslaget för barnets rättigheter enligt barnkonventionen, framförallt när det gäller barnets bästa och barnets rätt att få uttrycka sina åsikter.

I juli 2017 lämnade regeringen ett förslag, lagrådsremiss, om att göra barnkonventionen till svensk lag till lagrådet². Lagrådet kommer nu att granska lagrådsremissen, som är ett utkast till lag, så att den inte strider mot någon annan svensk lag. Regeringen bearbetar sedan förslaget och lämnar det som en proposition till riskdagen för beslut.

3.2 Barnkonventionen och Huddinge kommun

I granskningen från 2009 framkom att alla nämnder samt kommunstyrelsen bedrev ett systematiskt arbete med styrning genom mål och budget. Dock visade granskningen att det varierade om det fanns mål och mått som hade en direkt koppling till barn/unga.

Revisorernas förslag till fortsatt utveckling utifrån granskningen 2009:

- Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden bör synliggöra konsekvenser för barn och unga. Genom att införa en s.k. barnchecklista kan förvaltningen, innan beslut fattas, följa upp om barns åsikter och villkor tagits i beaktande. När resultatuppföljning sker kan därmed ökad kunskap och förståelse uppnås om hur de olika besluten påverkar barnen.
- Socialtjänsten har som mål att alla utredningar ska ha ett barnperspektiv. Ett sätt att mäta det kan vara att införa en checklista som stäms av regelbundet mot ett stickprov av utredningar.
- Bostadsbolaget Hüge skulle kunna tillägna sig större kunskap om barns åsikter och behov genom att få till stånd fokusgrupper med hyresgäster under 18 år eller barn som finns i lokaler som bolaget förvaltar.
- Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen samt Hüge kan överväga att utbilda sin personal i barnkonventionen utifrån ett samhällsplaneringsperspektiv.
- Alla nämnder bör regelbundet rikta brukarundersökningar till målgruppen under 18 år för att säkra att barnperspektivet tillses i verksamheten.

Kommunstyrelsen uppgav i sitt svar på revisionsskrivelsen att ledningskontoret tog fasta på revisorernas förslag att regelbundet rikta brukarundersökningar till målgruppen under 18 år för att säkra att barnperspektivet tillses i verksamheten. I de invånarundersökningar som genomfördes inom kommunstyrelsens verksamhetsområde uppgav kommunstyrelsen att en ökad vikt borde läggas vid att få fram barnens åsikter framgent.

Kultur- och fritidsnämnden delade revisorernas synpunkter att det fanns brister i dokumentation och uppföljning av genomförda brukarundersökningar och uppgav att

¹ Barnkonventionen blir svensk lag, SOU 2016:19

² Lagrådsremiss, Inkorporering av FN:s om barnets rättigheter, 6 juli 2017

Huddinge kommun

Granskning av hur barnens rättigheter tas tillvara i Huddinge kommun

KPMG AB

2017-10-23

utifrån de synpunkter som framförts skulle förvaltningen under 2010 utveckla en gemensam struktur av brukarundersökningar som kunde användas i de olika verksamheterna. Nämnden uppgav även att den skulle ta fram en samlad plan för när undersökningarna skulle genomföras och hur uppföljning och dokumentation skulle redovisas.

Förskolenämnden, grundskolenämnden och gymnasienämnden uppgav i sitt svar att förvaltningen som arbetar med förskola och skola utgjorde ett undantag och systematiskt förde in barn och ungas röster i uppföljningen.

Socialnämnden uppgav i sitt svar att förvaltningen ställde sig positiv till förslaget att genom stickprov mäta barnperspektivet i utredningar. Inom Arbete och försörjning uppgavs att olika former av stickprovskontroller av de ekonomiska utredningarna genomfördes och däri innefattades barnperspektivet. Förvaltningen uppgav även att barnperspektivet bevakades genom regelbundna ärendedragningar och övriga diskussioner. Förvaltningen lyfte även upp i sitt svar att vid stickprov framgick att barnperspektivet inte alltid beaktades inför beslut i journalanteckningar och annan dokumentation. Trots detta kan barnperspektivet ha beaktats genom muntliga diskussioner innan ett beslut hade fattats.

Funktionshinderområdets biståndskansli hade ett uppdrag i handlingsplanen att belysa barnperspektivet i alla utredningar, även där barn berörs indirekt.

Övrigt som framgår i svaret var att Individ- och familjeomsorgen arbetade utifrån metoden Barns behov i centrum (BBIC) som utgår från ett tydligt barnperspektiv och det uppgavs att det fanns mallar och checklistor för granskning av utredningar. Dessa mallar innehåller bl.a. frågeställningar om barnets delaktighet i utredningen, om barnet har fått relevant information, om barnets inställning till föreslagna insatser och om barnets uppfattning vägts in i bedömningen.

Socialförvaltningen var positiva till revisorernas förslag att rikta brukarundersökningar till målgruppen under 18 år för att säkra att barnperspektivet tillses i verksamheten. Brukarundersökning inom individ och familjeomsorgen samt funktionshinderområdet riktade till unga i åldern 12-18 år samt deras föräldrar genomfördes i maj 2009 och förvaltningen kommer att fortsätta att genomföra denna årsvis.

Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen höll med revisorerna om att de arbetar med att uppfylla det behov som barnen har i samhället. I svaret uppgav förvaltningen att de hade en person som är anställd för att särskilt analysera hur barnen rörde sig på vägar och i trafiken. Förvaltningen hade ett barnperspektiv men det hade ännu inte kommit med i manualer som låg till grund för arbetsprocessen. När det gäller utbildning uppgav miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen att de kommer att ha det i åtanke när de ser över planprocessen.

Huddinge kommun

Granskning av hur barnens rättigheter tas tillvara i Huddinge kommun

KPMG AB

2017-10-23

3.3 Budget och mål

Samtliga tjänstemän och politiker som intervjuats för granskningen upplever att barnrättsperspektivet är prioriterat när mål och budget för kommunen ska beslutas.

I kommunens mål och budget 2017 har vi identifierat tio skrivningar i form av riktlinjer kopplat till arbetet med och prioritering av barns utveckling samt rättigheter. Enligt kommunens utvecklingsledare med ansvar för barnfrågor har hon arbetat aktivt för att få med de nedanstående riktlinjerna rörande barn i mål och budget. Utvecklingsledaren har beskrivit mål och budget som ett övergripande beslut att medvetet arbeta med barnrättsfrågor. Följande riktlinjer i mål och budget 2017 kopplat till arbetet med barn har identifierats:

- *Det begränsade utrymme som finns använder vi till att prioritera Huddinges barn och unga.*
- *Alla barn och ungdomar i Huddinge har likvärdiga möjligheter att nå målen i skolan.*
- *Berörda instanser, inom kommunorganisationen och med andra, samverkar obehindrat för att främja barns och ungdomars livsvillkor.*
- *Om möjligt ska resultat även analyseras i relation till övriga kommuner i länet. Barn och unga står särskilt i fokus.*
- *Kommunens arbete ska utformas utifrån ett barnperspektiv. Att möjliggöra jämlika uppväxtförhållanden för unga är en viktig del i jämlikhetsarbetet.*
- *All utbildning ska vila på demokratins grund, där barnens och elevernas rätt till delaktighet och inflytande är ett naturligt inslag.*
- *Genom att prioritera förebyggande arbete förbättras livschanserna för många barn och unga samtidigt som samhällets kostnader långsiktigt minskar[...]. Vårt övergripande samarbete, Samkraft, är en social investering i Huddinges barn och ungdomar. Arbetet ska vara förebyggande mot missbruk, psykisk ohälsa och kriminalitet bland barn och unga i Huddinge.*
- *Barnperspektivet ska särskilt bevakas så att barn och unga inte exponeras för skadliga ämnen då exponering i unga år kan ge bestående skador. I detta arbete ingår utfasning av skadliga kemikalier i förskola och skola.*
- *Mätning och uppföljning av resultat, där kommunen analyserar, bedömer och kommunicerar verksamhetens resultat och effektivitet. I Huddinge mäts och analyseras statistik och resultat utifrån ett kön-, barn- och områdesperspektiv.*
- *Ett särskilt fokus vid prioritering har lagts på barn och unga.*

Kommunens förvaltningar ska utforma arbetet med barnrättsfrågor utifrån de ovan redovisade riktlinjerna.

Huddinge kommun

Granskning av hur barnens rättigheter tas tillvara i Huddinge kommun

KPMG AB

2017-10-23

Kommentar

Budget och mål för 2017, beslutad av kommunfullmäktige, innehåller centrala skrivningar om barnrättsperspektivet. Skrivningarna stämmer i hög grad överens med barnkonventionens fyra huvudprinciper och intentioner.

3.4 Verksamhetsplaner

I kommunstyrelsens verksamhetsplan för 2017 omnämns arbetet med barn och deras rättigheter på flera ställen. Bland annat står följande under rubriken *Ökad jämlikhet*: "Barnkonventionen är vägledande för barnperspektivet i kommunen". Med anledning av att barnkonventionen förväntas bli lag har kommunstyrelseförvaltningen fått i uppdrag att hålla sig uppdaterade kring lagförslaget. Därutöver anges i verksamhetsplanen att kommunens arbete ska utformas utifrån ett barnperspektiv och att en viktig del i detta är att möjliggöra jämlika uppväxtförhållanden. Vidare ska kommunstyrelsen arbeta för att göra barn och ungdomar mer delaktiga genom god dialog om framförallt ämnen som påverkar dem.

Förskolenämnden beskriver i verksamhetsplanen för 2017 vikten av att barns inflytande och delaktighet är en naturlig del av verksamheten. I läroplansuppdraget ingår det att skapa förutsättningar för barn och deras vårdnadshavare att vara delaktiga i barnens lärande. Vårdnadshavare ges möjlighet att lämna synpunkter på verksamheten via en enkät och vid alla kommunala förskolor genomförs barnintervjuer med barn i 4-5 års ålder.

Grundskolenämnden redogör, i likhet med förskolenämnden, för betydelsen av barns delaktighet i utformning av verksamheten. Elevråd och elevenkäter beskrivs i verksamhetsplanen för 2017 som de främsta sätten för att göra barnen delaktiga. Även i gymnasienämndens verksamhetsplan för 2017 återges värdet av elevernas deltagande och inflytande på verksamheten. Eleverna ges möjlighet att lämna synpunkter på verksamheten genom enkäter. Därtill ges möjligheter för delaktighet genom elevskyddsombud, elevråd samt andra forum för elevinflytande.

I socialnämndens verksamhetsplan för 2017 beskrivs barnperspektivet som en naturlig del av den myndighetsutövning där barn förekommer. Ambitionen är att alla barn ska ha likvärdiga uppväxtvillkor, något som kommunen genomför insatser för att uppnå. Riktade satsningar 2017 är sex miljoner kronor för prioritering av verksamheter inom barn- och ungdomsvården. Exempelvis *Huddingejobb* (beskrivs närmare i avsnitt 3.7) som har etappmålet att hälften av jobben ska ges till föräldrar med barn som bor hemma. Ytterligare stöd för föräldrar ges vid familjecentralerna i Flemingsberg och centrala Huddinge. Där arbetar kommunen för att ge utökat stöd till små barn och deras familjer.

Vidare i verksamhetsplanen för socialnämnden beskrivs det påbörjade arbetet med att kartlägga och utveckla nya metoder för arbetet med ungdomar med behov av långvarigt stöd för att klara ett framtida självständigt liv. Ytterligare förebyggande arbete som beskrivs är *Mobila teamet* vars syfte är att genom uppsökande- och förebyggande insatser minska nyrekryteringen till gruppen som är i behov av stöd. Därutöver har kommunen en metod där sociala insatsgrupper används för att tidigt bryta en kriminell livsstil hos ungdomar. Riktlinjer för att göra barn och unga delaktiga i

Huddinge kommun

Granskning av hur barnens rättigheter tas tillvara i Huddinge kommun

KPMG AB

2017-10-23

processer, aktiviteter eller beslut har inte identifierats i socialnämndens verksamhetsplan för 2017.

Kultur- och fritidsnämnden ansvarar för öppen barn- och ungdomsverksamhet, kulturskola samt stöd till kultur- och idrottsföreningar. En stor del av den verksamhet som nämnden bedriver är riktad mot barn och unga. Kopplat till detta står det i nämndens verksamhetsplan att barn och ungdomar är dess prioriterade målgrupp och att verksamheterna ska utformas utifrån ett barnperspektiv. Förvaltningen ska genom sitt arbete bidra till att stärka ungdomar och skapa en grund för goda förutsättningar i livet. Delaktighet och samskapande är värdeord som kopplas till detta arbete. Vikten av att göra barn och unga delaktiga i utformningen av projekt samt att barn och unga får möjlighet att bedriva egna aktiviteter med stöd från förvaltningen benämns flera gånger i verksamhetsplanen.

Kommentar

I nämnderna som granskningen har omfattat kan det konstateras att barnkonventionens huvudprinciper beaktats och ingår i respektive nämnds verksamhetsplan.

3.5 Metoder för att göra barnen delaktiga

Samtliga tjänstemän och politiker kopplat till skolverksamheten som intervjuats för aktuell granskning har angett att de arbetar för att göra barnen delaktiga i skolfrågor. Barn- och utbildningsförvaltningen arbetar på olika sätt för att göra barnen delaktiga i utformningen av olika skolfrågor. I förskolan arbetar personalen med barnobservationer och trygghetsvandringar. Trygghetsvandringar innebär att barnen tillsammans med personal får gå runt i förskolelokalerna och berätta var de känner sig otrygga. Med de yngre barnen i grundskolan genomförs det intervjuer med samtliga barn i syfte att möjliggöra för barnen att framföra synpunkter och förslag på förbättringar. Elever som studerar på högstadium och gymnasium deltar i regelbundna enkätundersökningar i syfte att kartlägga deras synpunkter på skolverksamheten.

Utbildningsdirektören framhöll även att skolorna utbildar samtliga barn i deras rättigheter utifrån artikel 12 i barnkonventionen gällande inflytande och delaktighet. Exempelvis finns det elevråd på alla skolor i syfte att möjliggöra inflytande för eleverna. Utbildningsdirektören berättade att alla barn informeras om möjligheten att själva delta i elevrådet eller lyfta frågor till elevrådsrepresentanter. Utbildningsdirektören uppger även att alla skolor i Huddinge kommun har elevskyddsombud i årskurs 7-9 samt att elevmedverkan även sker i samband med utvecklingssamtal eller lektionsupplägg (ett medvetet förhållningssätt från lärare).

Elevers inflytande och delaktighet är en del av läroplansuppdraget och utgör därmed en naturlig del av utbildningen. Utbildningsdirektören uppger att det medför att elevers inflytande och delaktighet följs upp i skolförvaltningens systematiska kvalitetsarbete där elevernas upplevelse i frågan tas i beaktande genom elevenkäten.

Huddinge kommun

Granskning av hur barnens rättigheter tas tillvara i Huddinge kommun

KPMG AB

2017-10-23

Kultur- och fritidsförvaltningen samt social- och äldreförvaltningen har gemensamt skapat hemsidan *Ung Huddinge*³ som lanserades i maj 2015. Kultur- och fritidsförvaltningen förvaltar hemsidan och arbetar för att göra den känd bland barn och ungdomar i kommunen. Ungdomar i kommunen har även varit delaktiga i framtagandet av hemsidan. På hemsidan kan ungdomar ta del av information om pågående och kommande projekt i kommunen. Exempelvis finns ett projekt där barn och ungdomar ges möjlighet att ha en dialog med kommunens politiker.

Det har inte gjorts någon utvärdering av hemsidan, men en enkätundersökning är planerad att genomföras under oktober månad. Enkätundersökningen kommer att fokusera på vad ungdomarna tycker om hemsidan och vad som kan utvecklas. Ett svar som förvaltningen önskar få ut av undersökningen är om hemsidan når ut till alla ungdomar.

Kultur- och fritidsdirektören och verksamhetschefen för ungdomar uppger att de arbetar aktivt för att möta och nå ut till ungdomarna på olika typer av sociala medier, bland annat Facebook och Instagram.

Inom kultur- och fritidsförvaltningen finns nio fritidsgårdar/mötesplatser. På dessa mötesplatser finns så kallade coacher anställda som finns där för att ungdomarna ska kunna lyfta sina idéer samt ge tips på hur de kan gå vidare för att förverkliga dem.

Huddinge kommun har, sedan granskningen som genomfördes 2009, tagit fram en *Metodhandbok för barnkonsekvensanalyser* som ska utgöra en vägledning för hur barnkonsekvensanalyser kan genomföras i små och stora projekt inom samhällsbyggnad i Huddinge kommun. Kopplat till handboken för barnkonsekvensanalyser finns en checklista. Användning av checklistan ska säkerställa att barn- och ungdomsperspektivet uppmärksammas i samhällsbyggnadsprocessen. Checklistan består av åtta frågor rörande konsekvenser som ärendet kan tänkas ha för barn och ungdomar. Handläggarna ska använda checklistan vid planärenden, investeringsprojekt, strukturplaner, program, fördjupade översiktsplaner samt utvecklingsplaner. Metodhandboken färdigställdes under 2016.

I april 2015 beslutade kommunstyrelsen om planuppdrag för Utsäljeskolan. Syftet med planläggningen är att ge möjlighet till en ny-, om-, och/eller tillbyggnad av Utsäljeskolan för ytterligare cirka 300 elever, idrottshall/gymnastik- samt specialsalar för grundsärskoleelever, som kommer leda till en ökning av elever från cirka 600 elever till cirka 940 elever. Med anledning av detta lade Huddinge kommun ut en offertförfrågan om en barnkonsekvensanalys för detaljplan för Utsäljeskolan (direktupphandling).

Ett företag lämnade en slutrapport i augusti 2017 innehållande en barnkonsekvensanalys som är ett av underlagen till detaljplanen för fastigheten Utsäljeskolan. Barnkonsekvensanalysens syfte har varit att utreda vilka konsekvenser den nya detaljplanen får för de framtida eleverna samt beskriva nuvarande kvalitéer och brister på platsen. Den anlitate konsulten föreslår även åtgärder för att förbättra förslaget. Barnens perspektiv har samlats in via en webbaserad enkätundersökning och två workshops samt intervjuer med personal vid Utsäljeskolan.

---

³ www.unghuddinge.se

Huddinge kommun

Granskning av hur barnens rättigheter tas tillvara i Huddinge kommun

KPMG AB

2017-10-23

Slutrapporten skickas till exploatör och de konsulter som arbetar med skolan och skolans utemiljöer för att de ska kunna få möjlighet att fång upp det som framkommit i arbetet.

Vid intervju med planarkitekt vid samhällsbyggnadsavdelningen uppges att Utsäljeskolan är första projektet där han har arbetat med en barnkonsekvensanalys. Planarkitekten lyfter att det finns ett värde att arbetet med barnkonsekvensanalys påbörjas i ett tidigt skede där alternativa utformningar och placeringsalternativ diskuteras. Han uppges att det varit svårt att få tid att reflektera över det som står i slutrapporten avseende Utsäljeskolan.

Socialförvaltningen arbetar, vid barnutredningar, utifrån modellen BBiC (Barns Behov i Centrum) som ser till helheten, inte bara barnet utan hela familjen och hela nätverket kring barnet. Syftet med modellen är att i barnutredningar hämta in uppgifter om barnets behov. Som en del i utredningen kontaktas bland annat barnavårdscentral, förskola och skola för att få en så samlad bild som möjligt över barnets behov.

Chefen för individ- och familjeomsorgen (IFO) uppges att de insatser som sätts in utifrån genomförda utredningar är välgrundade och besluten motiveras utifrån ett barnrättsperspektiv. Dock ser hon att när mätningar har genomförts av hur mycket tid som lagts på brukaren att det är en låg andel som har lagts på tid med enbart barnet. Hon ser att personalen fastnar i mycket administrativt arbete och att mindre tid ges till att arbeta aktivt med barnen.

Chefen för IFO uppges att de arbetar med en metod som heter *Föra barnen på tal*, som är en manualbaserad metod där verksamheten använder sig av en loggbok för att tillsammans med vårdnadshavaren gå igenom barnens situation på ett strukturerat sätt. Huddinge kommun använder denna metod där någon av föräldrarna lider av psykisk ohälsa. Redan under graviditet kan det finnas anledning att börja prata om det kommande föräldraskapet. Syftet med denna metod är att visa föräldrarna vilka styrkor barnet har men också vilka eventuella sårbarheter som föreligger. Verksamheten talar även med föräldrarna om hur de i sin tur kan prata med barnen om sin psykiska ohälsa.

Chefen för försörjningsstöd uppges att den egna verksamheten har metoder för att se till att barnets åsikter tas med i bedömningen och senare i beslutsfattandet. Vid tidpunkten för granskningen, september 2017, pågår en uppföljning om barnets åsikter beaktas och tas med i beslutsfattandet. Uppföljningen ska granska alla beslut avseende försörjningsstöd i hushåll innehållande barn. Arbetet kommer att vara klart under november månad och ligga till grund för det fortsatta arbetet med dessa frågor under 2018.

Det kommunala bostadsbolaget Hüge anställde 2016 två boendeutvecklare med syftet att öka trygghet och trivsel i deras bostadsområden. Boendeutvecklarna har börjat diskutera hur bostadsbolaget Hüge ska arbeta med barnrättsperspektivet, bland annat med anledning av att barnkonventionen med all sannolikhet blir svensk lag 2020.

Bostadsbolaget är under omorganisation och kommer under hösten 2017 att delas upp i Hüge bostäder och Huddinge samhällsbostäder. I Hüge bostäder kommer alla bostäder, handelslokaler och kontor att ligga och Huddinge samhällsfastigheter ansvarar bland annat för alla skolfastigheter.

Huddinge kommun

Granskning av hur barnens rättigheter tas tillvara i Huddinge kommun

KPMG AB

2017-10-23

Boendeutvecklaren förklarar att Flemingsberg är ett område i kommunen där det sker en stor utveckling på grund av stor inflyttning. Där har boendeutvecklarna varit ute och samtalat med barnen för att få del av deras åsikter kring området och dess planering.

Kommentar

Vår bedömning är att det finns metoder för hur granskade nämnder inom Huddinge kommun tillvaratar barnens rättighet att vara delaktiga i beslut och ärenden som berör dem, i enlighet med artikel 12 i barnkonventionen.

Utifrån den granskning som genomfördes 2009 har arbetet med barnkonventionen fortlöp och utvecklats. Skolverksamheten arbetar exempelvis aktivt med att göra eleverna delaktiga i form av enkätundersökningar, trygghetsvandringar och intervjuer.

Som ett svar på granskningen 2009 har även en *Metodhandbok för barnkonsekvensanalyser* med tillhörande checklista tagits fram och den ska användas inom samhällsbyggnadsprojekt för att säkerställa att barn är delaktiga i ärenden som berör dem.

Socialförvaltningen arbetar utifrån metoden BBiC som är ett redskap för att säkerställa barnets delaktighet i beslut.

Utifrån vad Huddinge kommun genomfört sedan granskningen 2009 och vad vi genom vår granskning har uppmärksammat finns ytterligare förbättringsområden.

Vi rekommenderar alla nämnder att regelbundet genomföra utvärderingar av beslut som berör barn för att säkerställa barns delaktighet. Utöver det rekommenderar vi kultur- och fritidsnämnden att kontinuerligt utvärdera hemsidan *Ung Huddinge* så att den lever upp till sin fulla potential och att barn och unga får vara delaktiga i arbetet med hemsidan.

3.6 Utbildning

I samtliga intervjuer har angetts att det ges möjligheter till utbildning i barnrättsfrågor för tjänstemän och politiker. Flera av de intervjuade lyfte fram att Sveriges kommuner och landsting (SKL) genomför bra utbildningar för de som vill fördjupa sig inom barnrättsfrågor. Utöver externa utbildningar har utvecklingsledaren med ansvar för barnfrågor i Huddinge kommun i uppgift att informera tjänstemän. Det framgick under intervjun med utvecklingsledaren att hon informerat personal i kommunens förvaltningar i barnrättsfrågor men att det inte har genomförts några utbildningar inom området för politiker.

I samordningsinitiativet *Samkraft*, presenteras närmre i avsnitt 3.7, som är en samverkan mellan barn- och utbildningsnämnderna, kultur- och fritidsförvaltningen samt social- och äldreomsorgsförvaltningen lyfts barnkonventionen och barns rättigheter kontinuerligt.

Chefen för försörjningsstöd uppger att de i introduktionsprogrammet för ny personal lägger cirka fyra timmar på hur barnets åsikter och rättigheter ska beaktas i bedömningen och hur det ska formuleras i besluten.

Huddinge kommun

Granskning av hur barnens rättigheter tas tillvara i Huddinge kommun

KPMG AB

2017-10-23

Inom kultur- och fritidsförvaltningen är det förvaltningschefen som är ansvarig för att relevant utbildning för personalen sker. Förvaltningschefen uppger att alla chefer inom förvaltningen möts en gång per månad och på dessa sammankomster sker ibland utbildning i aktuella frågor, däribland barnrättsfrågor. All personal inom förvaltningen träffas en gång per år. Vid den senaste årliga träffen utbildades all personal i ämnet rasism och värderingar. I övrigt lyfts barnrättsfrågor upp på bland annat arbetsplatsträffar (APT). Enligt förvaltningschefen pågår ett förbättringsarbete kopplat till introduktionen av nyanställda.

Bostadsbolaget uppger att det inte genomförs några regelbundna utbildningar för personalen i barnrättsfrågor.

Kommentar

En rekommendation från den tidigare granskningen var att rikta utbildningsinsatser till personal i dåvarande miljö- och samhällsbyggnadsavdelningen (nuvarande samhällsbyggnadsavdelningen) samt bostadsbolaget Hüge för att öka kunskaperna om barnets rättigheter.

Utifrån vår granskning kan vi konstatera att det i dagsläget förekommer utbildningsinsatser i barnrättsfrågor och att barnrättsfrågor lyfts på APT och andra sammankomster i flertalet av de granskade verksamheterna. Utbildningar sker inte med regelbundenhet och genomförs inte för politikerna. Verksamheterna uppger själva i intervjuerna att de deltar på externa utbildningar vid behov. Dock framgår att det inte genomförts några specifika utbildningsinsatser gentemot samhällsbyggnadsavdelningen eller bostadsbolaget Hüge som tidigare granskning lyfte fram som en rekommendation.

Vår rekommendation, utifrån att barnkonventionen förväntas bli svensk lag 2020, är att det genomförs en grundläggande utbildningsinsats för all personal, alla politiker i kommunen samt personalen i bostadsbolaget Hüge. Vi rekommenderar även kommunstyrelsen säkerställa att information om barnkonventionen är en del av introduktionen för all nyanställd personal i kommunen. Utöver detta rekommenderar vi ansvariga nämnder säkerställa att personal i myndighetsutövande verksamheter får en fördjupad utbildning om barnets rättigheter kontinuerligt.

3.7 Samordning av barnrättsfrågor inom kommunen och med externa aktörer

Huddinge kommun deltar i ett samordningsinitiativ, som kallas *Samkraft*, tillsammans med lokalpolisområde Huddinge samt barn- och ungdomspsykiatri vid Stockholms läns landsting. Samtliga som intervjuats för granskningen har lyft fram initiativet som positivt, välkänt och välfungerande. Samkraft jobbar förebyggande inom följande tre målområden:

- Ökad närvaro i skolan
- Förbättrat mottagande av nyanlända barn och ungdomar
- Minskat hot och våld bland barn och ungdomar

Huddinge kommun

Granskning av hur barnens rättigheter tas tillvara i Huddinge kommun

KPMG AB

2017-10-23

Samkrafts organisation utgörs av en styrgrupp som leder arbetet samt åtta samkraftsteam som är operativt ansvariga. Från kommunen ingår förvaltnings- och verksamhetschefer och en utvecklingsledare i styrgruppen. Utvecklingsledaren finns placerad inom kommunstyrelsens förvaltning och tjänsten består till 75 % av arbetet med *Samkraft*. Styrgruppen sammanträder fem till sex gånger varje år.

De lokala samkraftsteamens syfte är att fånga upp den kunskap, förankring och det engagemang som finns i kommunen. I varje samkraftsteam finns det en ordförande och teamen är uppdelade i ett förskoleteam, fem grundskoleteam samt ett gymnasieteam. Samkraftsteamerna formulerar ansökningar om finansiering av samverkansprojekt som styrgruppen fattar beslut om. Exempelvis har en insats för att underlätta ensamkommande och unga flyktingars integrering iscensatts. Insatsen har fokuserats mot att bygga broar mellan nyanlända ungdomar och personal samt andra ungdomar. Därtill har *Samkraft* finansierat ett koncept som går ut på att skapa 15 feriejobbsplatser för ensamkommande ungdomar.

Utvecklingsledaren som arbetar med *Samkraft* uppger att det finns ett mycket stort intresse från politiken av detta initiativ men att det är resurssvagt. Budgeten för *Samkraft* är tre miljoner kronor.

Kultur- och fritidsförvaltningen samverkar med ideella aktörer (Röda korset, Rädda barnen, trossamfund, föreningar m.m.) och de träffas en gång per månad. Vid dessa möten förmedlas vilka projekt som pågår och det diskuteras hur kommande projekt ska samordnas.

Det finns inte någon systematisk samverkan mellan skolan och externa ideella aktörer, så som BRIS och Rädda Barnen, enligt utvecklingsledare och utbildningsdirektören. Samverkan med ideella aktörer sker ute på skolorna och det är således rektorerna som avgör och beslutar om sådan samverkan ska finnas på de enskilda skolorna i kommunen.

Kommunens övergripande projekt för att få fler i arbete, *Huddingejobb*, är till viss del riktat mot barnfamiljer. *Huddingejobb* är en kommunal satsning på visstidsanställningar som fokuserar på att människor med försörjningsstöd ska få en första kontakt med arbetsmarknaden. Kommunen erbjuder också kortare yrkesutbildningar som exempelvis busschaufför, parkeringsvakt m.m. Målet för de som deltar i *Huddingejobb* är fortsatt självförsörjande efter att den insatsen är avslutad. Chefen för försörjningsstöd uppger att under 2016 var 72 procent av de som varit en del av detta projekt självförsörjande och behövde inte längre erhålla försörjningsstöd eller någon annan insats.

Socialnämndens mål för 2017 är att hälften av *Huddingejobben* ska ges till föräldrar och i urvalsprocessen tittar kommunen på:

- Föräldrarnas utbildningsbakgrund
- Andel invandrare elever för mindre än fyra år sedan
- Andel pojkar

Ovanstående uppgifter hämtas från SCB två gånger per år och tillägget fördelas till alla skolor i Huddinge kommun som uppfyller kriterierna.

Huddinge kommun

Granskning av hur barnens rättigheter tas tillvara i Huddinge kommun

KPMG AB

2017-10-23

Ett annat samverkansforum kring barn och deras familjer är familjecentralerna som är fyra till antalet och finns i Flemingsberg, centrala Huddinge, Skogås och Vårby. På familjecentralen arbetar kommun och landsting tillsammans för att ge stöd till små barn och deras familjer genom bl.a. en metod som heter *Trygghetscirkeln*. Metoden har till syfte att tidigt i barnets liv och i föräldraskapet upptäcka bekymmersamma anknytningsmönster, omsorgsbeteenden och därefter erbjuda en samspelsbehandling.

Socialförvaltningen har en väletablerad samverkan med Räddningstjänsten och Polisen i Huddinge. De träffas en gång i veckan och får en lägesrapport om vad som skett den senaste veckan. Detta uppges vid intervjun vara en värdefull samverkan där Polisen och Räddningstjänsten som arbetar dygnet runt i kommunen kan uppmärksamma och lyfta fram områden och tendenser. Detta uppges vara ett viktigt inslag i det förebyggande arbetet.

Utöver detta uppges de som vi intervjuat att de ingår i olika nätverk kring frågor som rör barn för att utbyta erfarenheter och komma fram till gemensamma lösningar. Det har även framkommit i samband med genomförda intervjuer att verksamheterna som arbetar med barnrättsfrågor är utlokaliserade på olika ställen.

Bostadsbolaget Huges boendeutvecklare ingår i ett nätverk där polisen och representanter från kommunen träffas regelbundet och ger varandra en lägesrapport. På detta sätt kan boendeutvecklarna arbeta vidare och starta upp projekt i områden där exempelvis polisen ser att tryggheten och trivseln måste öka.

Kommentar

För att barnets rättigheter ska få full genomslagskraft och att de fyra huvudprinciperna i barnkonventionen ska uppfyllas krävs samordning kring alla som befinner sig i barnets nätverk. Till skillnad från vuxna personer som kan kräva sina egna rättigheter ligger barnets rättigheter i de vuxnas händer. Det är upp till vuxna att se till att barnets rättigheter efterlevs och att barnets rättigheter ses utifrån barnets perspektiv och inte enbart vad de vuxna bedömer vara bäst för barnet.

Utifrån vår granskning kan vi konstatera att det finns flera upprättade samverkansformer och nätverk som vi bedömer vara relevanta för att leva upp till bestämmelserna i barnkonventionen. *Samkraft* bedöms vara ett samordningsinitiativ som är välfungerande.

Utifrån granskningens intervjuer med representanter från de olika förvaltningarna ser vi att verksamheterna är utlokaliserade på olika ställen i kommunen vilket ställer högre krav på samordning både inom den egna förvaltningen men också över förvaltningsgränserna.

Vår rekommendation utifrån granskningen är att kommunstyrelsen säkerställer att samordningen kring frågor avseende barn och deras rättigheter fortsätter att utvecklas och stärkas i kommunen.

Huddinge kommun

Granskning av hur barnens rättigheter tas tillvara i Huddinge kommun

KPMG AB

2017-10-23

3.8 Handlingsplaner för likabehandling och mot kränkningar

Diskrimineringslagen har till ändamål att motverka diskriminering och på annat sätt främja lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.⁴

Vidare i skollagen⁵ framgår att huvudmannen, i detta fall skolan, ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som ska påbörjas och genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Syftet med handlingsplanen är att främja elevers lika rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning, funktionshinder eller ålder, samt att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling. Detta är ett led i att förverkliga barnkonventionen i skolan, det handlar om elevernas mänskliga rättigheter. I och med denna reglering får eleverna ett likvärdigt skydd för de som finns för skolans anställda.

I Huddinge har alla skolverksamheter tagit fram en handlingsplan mot diskriminering och kränkande behandling. Av planen framgår vilka som omfattas av den och giltighetstiden. Respektive rektor är ansvarig för planen med stöd från verksamheten, exempelvis från ledningsgrupp och trygghetsgrupp, och att åtgärderna däri genomförs. Planen utvärderas varje år och en ny plan upprättas inför varje nytt kalenderår/läsår. Därtill är samtliga mötesplatser som kultur- och fritidsförvaltningen ansvarar för HBTQ-certifierade.

Eleverna är delaktiga i planen genom bland annat diskussioner och enkäter vid utvärdering av föregående års plan. Skolledningen har regelbundet möten med elevrådet där planen och dess innehåll är en stående punkt på mötesordningen.

Vårdnadshavarna informeras om planen och den enkät som barnen genomfört vid läsårets uppstart. Planen publiceras även på kommunens hemsida. Rektorn har även regelbundna möten med föräldraföreningen där planen också utvärderas.

Personalen får kännedom om planen på arbetsplatsmöten och APT och har även möjlighet att påverka dess innehåll.

Kommentar

Granskningen visar att samtliga skolor har en upprättad handlingsplan mot diskriminering och kränkande behandling. I arbetet med planen är både personal och elever delaktiga i uppföljningsarbetet och vårdnadshavarna informeras om arbetet kring detta vid exempelvis föräldramöten.

---

⁴ 1 kap. 1 § diskrimineringslagen (2008:567)

⁵ 6 kap. 8 § skollagen (2010:800)

Huddinge kommun

Granskning av hur barnens rättigheter tas tillvara i Huddinge kommun

KPMG AB

2017-10-23

3.9 Kommunens förberedelser för att barnkonventionen ska bli lag, utvecklingsarbete

Social- och äldreomsorgsdirektören berättar under vår intervju att varje verksamhet inom socialförvaltningen har en utvecklingsledare anställd på central nivå och sedan har varje verksamhet en till två utvecklingsledare anställda. Samtliga utvecklingsledare fick under 2016 ett uppdrag att speciellt omvärldsbevaka ett antal viktiga områden. Ett av dessa områden var barn och barns rättigheter. Utifrån en rapport som redovisades som en del av uppdraget beslutade ledningsgruppen för social- och äldreförvaltningen 2017 att utse en grupp där det ingår en utvecklingsledare från varje verksamhet inom social- och äldreförvaltningen. Gruppen är en så kallad förberedelsegrupp vars syfte är att kartlägga vad som behövs göras inför att barnkonventionen blir svensk lag.

Förberedelsegruppen planerar även att kartlägga om det finns ett behov av utbildningsinsatser inom området.

Även kommunens utvecklingsledare som arbetar i kommunstyrelsens förvaltning med barnfrågor arbetar främst med *Samkraft* men också generellt med strategiska frågor kring barnrättsarbetet i kommunen. Hon blir därför en central person i omställningsarbetet när barnkonventionen blir svensk lag.

Kommentarer

Socialförvaltningen som handlägger en stor mängd ärenden som berör barn har tillsatt en förberedelsegrupp för att se vad som behöver göras inför att barnkonventionen blir lag 2020.

För att förberedelsearbetet ska få full genomslagskraft och för att öka samverkan och samordning i kommunen rekommenderar vi att övriga förvaltningar tar del av de erfarenheter som kommer fram i socialförvaltningens omställningsarbete. Detta för att få till ett gemensamt arbete kring frågan att rusta kommunen inför att barnkonventionen får status som svensk lag.

4 Slutsats och rekommendationer

Den stora skillnaden mellan att vara barn och vuxen är att vuxna vet vilka rättigheter de har och hur de ska göra för att åtnjuta dessa. Barn är beroende av att vuxna personer ser till att deras rättigheter blir tillgodosedda utifrån deras perspektiv. Vuxna ska se till att göra dem delaktiga i beslut och ärenden som berör dem och deras åsikter ska tillmätas betydelse. Utifrån detta ska beslutsfattare komma fram till vad som är bäst för barnet, det är således inte enbart de vuxna som ska bedöma vad som är bäst för barnet. För att göra detta krävs samordning från alla som finns kring barnet vilket kan vara en utmaning i en kommun då barn kan vara aktuella inom flera olika verksamheter; skola, socialtjänst, kultur- och fritidsverksamhet samt samhällsbyggnadsprojekt.

Vår sammanfattande bedömning är att Huddinge kommun arbetar aktivt för att leva upp till de krav som anges i barnkonventionen och att barnkonventionens huvudprinciper är vägledande i de olika verksamheternas arbete med barn. Delar av

Huddinge kommun

Granskning av hur barnens rättigheter tas tillvara i Huddinge kommun

KPMG AB

2017-10-23

kommunen har även påbörjat ett formaliserat förberedelsearbete inför att barnkonventionen förväntas bli svensk lag 2020.

Vi gör också iakttagelsen att Huddinge kommun i det närmaste har uppfyllt de rekommendationerna som gavs efter den granskningen som genomfördes på samma ämne 2009.

För att fortsätta stärka barnets rättigheter i kommunens arbete rekommenderar vi att:

- kommunstyrelsen säkerställer att barnrättsfrågan tydliggörs i centrala styrdokument.
- att alla nämnder som fattar beslut som påverkar barn använder checklistor.
- granskade nämnder regelbundet genomför utvärderingar av beslut som berör barn för att säkerställa barnets delaktighet och att det syns i beslutsformuleringar, i enlighet med artikel 12 i barnkonventionen.
- kultur- och fritidsnämnden fortsätter med kontinuerliga utvärderingar av hemsidan *Ung Huddinge* så att den lever upp till sin fulla potential och att barn och unga får vara delaktiga i arbetet med hemsidan.
- kommunen genomför en grundläggande utbildningsinsats för all personal, alla politiker samt för personal i bostadsbolaget Hüge i samband med att barnkonventionen förväntas bli svensk lag 2020.
- kommunstyrelsen säkerställer att utbildning om rättigheterna i barnkonvention är en del av introduktionen för all ny personal i Huddinge kommun.
- ansvariga nämnder bör säkerställa att personal i myndighetsutövande verksamheter får en fördjupad utbildning om barnets rättigheter kontinuerligt.
- kommunstyrelsen säkerställer att samordningsarbetet kring barnrättsfrågor fortsätter att utvecklas och stärkas inom kommunen.
- övriga nämnder/förvaltningar tar del av de erfarenheter som kommer fram i social- och äldreförvaltningens omställningsarbete kring att barnkonventionen förväntas bli svensk lag 2020.

Huddinge kommun

Granskning av hur barnens rättigheter tas tillvara i Huddinge kommun

KPMG AB

2017-10-23

Svar på revisionsfrågorna:

Hur agerar kommunen för att förverkliga barnkonventionen och stärka rättigheterna för de mest utsatta barnen?

Huddinge kommun har bland annat en utvecklingsledare inriktad mot barnfrågor på kommunstyrelsens kansli. Hon arbetar strategiskt och främst med samordningsinitiativet *Samkraft*. I *Samkraft* arbetar kommunen tillsammans med lokalpolisen samt barn- och ungdomspsykiatrien inom tre områden; ökad närvaro i skolan, förbättrat mottagande av nyanlända barn och ungdomar och minskat hot och våld bland barn och ungdomar.

Hur prioriterat är barnets rättigheter när budgeten läggs?

Budget och mål för 2017, beslutad av kommunfullmäktige, innehåller centrala skrivningar om barnrättsperspektivet. Skrivningarna stämmer i hög grad överens med barnkonventionens fyra huvudprinciper och intentioner.

Hur lyfts barnrättsfrågor fram i kommunens verksamhetsplan och andra styrdokument?

I nämnderna som granskningen har omfattat kan det konstateras att barnkonventionens huvudprinciper beaktats och ingår i respektive nämnds verksamhetsplan.

I vilken utsträckning används checklistor vid beslut för att säkra barnrättsperspektivet tillgodoses?

Det finns checklistor som säkerställer ett barn-och ungdomsperspektiv i samhällsbyggnadsprocesser samt inom socialförvaltningen. I övriga förvaltningar saknas checklistor.

Har kommunen metoder för att systematiskt samla in information om barn och deras erfarenheter?

Vår bedömning är att det finns metoder för hur granskade nämnder inom Huddinge kommun tillvaratar barnens rättighet att vara delaktiga i beslut och ärenden som berör dem, i enlighet med artikel 12 i barnkonventionen.

Vilken utbildning om barnkonventionen har kommunens ledning och personal fått?

Utifrån vår granskning kan vi konstatera att det i dagsläget förekommer utbildningsinsatser i barnrättsfrågor och att barnrättsfrågor lyfts på APT och andra sammankomster i flertalet av de granskade verksamheterna. Utbildningar sker inte med regelbundenhet och genomförs inte för politikerna.

På vilka sätt kan barn och unga få inflytande på beslut i kommunen?

Genom bland annat elevråd, workshops för ungdomar med politiker, barnkonsekvensanalyser som används vid samhällsbyggnadsprojekt.

Huddinge kommun

Granskning av hur barnens rättigheter tas tillvara i Huddinge kommun

KPMG AB

2017-10-23

Finns behov att utveckla samordningen av barnrättsfrågor i kommunen?

Utifrån vår granskning kan vi konstatera att det finns flera upprättade samverkansformer och nätverk som vi bedömer vara relevanta för att leva upp till bestämmelserna i barnkonventionen. *Samkraft* bedöms vara ett samordningsinitiativ som är välfungerande.

Finns det strukturer i kommunen för att samarbeta med organisationer som arbetar för barnets rättigheter?

Det finns inte upprättade kommunövergripande strukturer där kommunen samarbetar med organisationer för barnets rättigheter men enskilda verksamheter i kommunen samarbetar dock med exempelvis Rädda barnen.

Hur följs handlingsplaner för likabehandling och mot kränkningar upp?

Granskningen visar att samtliga skolor har en upprättad handlingsplan mot diskriminering och kränkande behandling. I arbetet med planen är både personal och elever delaktiga i uppföljningsarbetet och vårdnadshavarna informeras om arbetet kring detta vid exempelvis föräldramöten.

KPMG, dag som ovan

Emma Garpenholt

Projektledare

Patrik Hellberg

Projektmedarbetare